Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Fv 3138 Syrbekkveien

Utredning og vurderinger knyttet opp mot naturmangfold

Planfase

Tønsberg

Leverandør:	Naturrestaurering AS
Utarbeidet av:	Jørn Olav Løkken
Revisjonsnummer:	01
Dato:	05.07.2022

Innhold

Innhold 2
1.1. Bakgrunn 4
1.2. Tiltaksområde, influensområde og utredningsområde 4
1.3. Datagrunnlaget 5
1.3.1. Generelt 5
1.3.2. Landskapsøkologisk funksjonsområde 7
1.3.3. Befaring 8
1.4. Tilrådninger 11
1.4.1. Generelt 11
1.4.2. Landskapsøkologisk sammenheng 12
1.4.3. Fremmedarter 14
1.5. Kilder 16

REVISJONSHISTORIKK

Revisjonene er betegnet som følger:

Rev.	Revisjonsårsak	Dato	Utarbeidet av	Kontrollert av
01	Oppdatert iht innspill fra Spir arkitekter og VTFK	05.07.2022	Jørn Olav Løkken	

1.1. Bakgrunn

Fv. 3138 Syrbekkveien, mellom fv. 325 Hortensveien og Eik, ligger i et område hvor det i dag mangler gang- og sykkelanlegg. Veien har varierende bredde og er stedvis smal, og det er flere krappe kurver langs strekningen. Hensikten med prosjektet er å legge til rette for myke trafikanter langs Syrbekkveien, og samt utbedre veiens kurvatur for å redusere risiko for møte- og utforkjøringsulykker. Dette medfører at det skal etableres en fullverdig gang- og sykkelsti, og at deler av eksisterende veitrasé skal legges om (figur 1).

Figur 1. Plantegning for tiltaket. Ny omlagt vei er vist med mørk grå, gs-vei med rosa, omlagt lysløype med oransje og kombinert lysløype og gs-vei som brun strek. NB: Denne figuren er ikke endelig, og vil bli oppdatert når revidert linjeføring foreligger.

I forbindelse med dette er NaturRestaurering AS satt til å utrede naturmangfold.

Strekningen ble befart av økolog Jørn Olav Løkken med hensyn til naturtyper og artsmangfold. Gitt at området allerede er grundig kartlagt, ble det lagt vekt på å vurdere påvirkning, samt å kontrollere at ingen naturverdier var oversett ved tidligere kartlegginger. Kartleggingen ble utført i vekstsesongen 20 mai 2022. Registrerte naturtyper, rødlistede arter og fremmedarter, samt en grundig gjennomgang av eksisterende kunnskapsgrunnlag, er presentert i denne rapporten.

1.2. Tiltaksområde, influensområde og utredningsområde

Tiltaksområdet er i denne rapporten definert som selve veistrekningen der arbeidet skal foregå.

Inngrep og forstyrrelser vil for de aller fleste arter og økologiske prosesser medføre direkte eller indirekte påvirkning i en større eller mindre sone rundt selve planområdet/fysiske inngrep. Dette kalles oftest for influensområde eller influenssone. Kort oppsummert vil det for vegetasjon, sopp, naturtyper og ferskvannslokaliteter være lite sannsynlig at individer vil påvirkes på mer enn 100 m avstand fra fysisk berørte arealer, og ofte også mindre enn dette. For ferskvann kan områder betydelig lenger unna bli berørt (særlig i tilfeller med avrenning, forurensning o.l.). For stasjonære fugl, større pattedyr og annet vilt vil influensområdet kunne strekke seg mange kilometer fra nærmeste inngrep eller forstyrrelse, men også her vil det være store forskjeller fra art til art, vegetasjonsforhold, terrengformasjoner, eksisterende inngreps- og forstyrrelsessituasjon osv. Blant

annet er det lite sannsynlig at individer og populasjoner av mindre pattedyr (unntatt flaggermus), reptiler og amfibier vil oppleve påvirkning flere kilometer unna tiltaksområdet.

Et faktisk realisert influensområder for én art (og i mange tilfeller også for et gitt individ) avhenger av svært sammensatte økologiske faktorer, og kan i tillegg sannsynligvis variere mellom sesonger og ulike år. Overordnet vil potensiell påvirkning avta mer eller mindre lineært med økende avstand fra inngrep og forstyrrelser, noe avhengig av terreng o.l., og avhengig av om utbyggingen skaper nisjer eller funksjonsområder som gjør området mer attraktivt. For mobile arter vurderes i denne rapporten påvirkning i utgangspunktet innenfor et influensområde 1 km fra inngrepene.

1.3. Datagrunnlaget

1.3.1. Generelt

Vurderingene i denne rapporten bygger hovedsakelig på befaringen og funn fra databaser. Kartlegging og vurderinger av byggeområdets økologiske verdi ble gjennomført på et tidspunkt hvor det var mulig å få oversikt over nåværende økologiske tilstander og hvor det er meningsfullt å vurdere verdien, samt bidra med aktuelle innspill til forbedringstiltak. Relevant litteratur, samt databasene Naturbase (Miljødirektoratet) økologiske grunnkart og Artskart (Artsdatabanken) har også vært kilder til informasjon. Kategorisering av rødlistearter og fremmedarter følger gjeldende rødliste (Artsdatabanken 2021) og fremmedartsliste (Artsdatabanken 2018) er vist i Figur 2. Naturtyper er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging etter NiN (Miljødirektoratet 2022).

Kategorier: rødlista

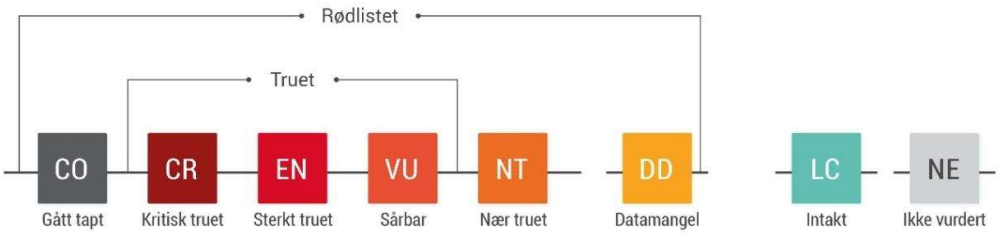

Kategorier: fremmedartslista

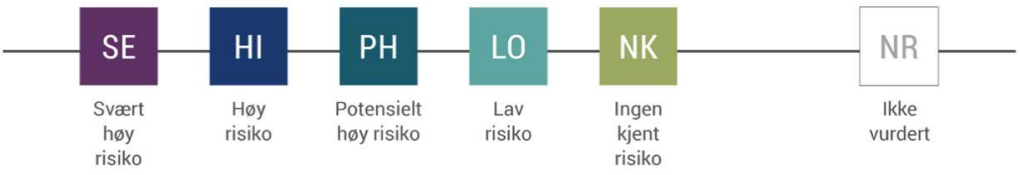

Figur 1. Rødliste- og fremmedartkategorier. Kilde: Artsdatabanken, juni 2021.

Tiltaksområdet ligger i boreonemoral sone i Tønsberg kommune, og berggrunnen er latitt (rombeporfyr), som er en intermediært kalkrik bergart. Dette gir grunnlag for å kunne forvente varmekjær og næringskrevende vegetasjon. Basert på historiske flyfoto ser en at i selve tiltaksområdet og det umiddelbare influensområdet er det i stor grad sterkt preget av menneskelig aktivitet, enten i form av infrastruktur som vei og bebyggelse, eller i form av hogstpåvirket produksjonsskog.

Tabell 1. Søk i databasene ble utført 20.06.2022, med følgende resultater:

Kunnskapsgrunnlag	Database	Resultat
Ramsar-områder e.l. innenfor 2 km	Naturbase	Ilene og presterødkilen våtmarkssystem ligger ca 1500 meter sør for tiltaksområdet.
Andre verneområder innenfor 500 m	Naturbase	Ingen, men Gullkronene naturreservat ligger ca 1500 meter sørvest for tiltaksområdet.
Utvalgte / viktige naturtypelokaliteter (DN-håndbok 13 og NiN) innenfor 100 m	Naturbase	1 registrert hul eik sentralt i tiltaksområdet. Frisk lågurtedelløvskog og lågurtfuruskog ligger ca 100 meter fra tiltaksområdet (figur 2).
Rødlistearter og fremmedarter Innenfor 100 meter.	Artsdatabanken, Artskart	Rødlistede: Gulspurv (VU), nordflaggermus (NT), piggsvin (NT) Fremmede: moskusjordbær (HI), krypmispel (SE), parkslirekne (SE)
Vann (NVE):	Artsdatabanken Økologiske grunnkart	En liten bekk, Syrebekk, krysser under veien. En mindre dam ligger ca 6-700 m sør for tiltaksområdet.
Forurenset grunn	Artsdatabanken Økologiske grunnkart	Ikke registrert.

Søk i relevante databaser bekrefter i stor grad inntrykket at naturmangfoldet i mer eller mindre hele tiltaksområdet er sterkt forringet av menneskelig aktivitet: Ut over en registret hul eik langs selve Syrbekkveien er det registrert relativt få naturtyper og rødlistede arter i umiddelbar nærhet av selve veistrekningen (tabell 1, figur 3). Her må det påpekes at utenfor det umiddelbare influensområde er det registrert flere både naturtyper og rødlistede arter (figur 3).

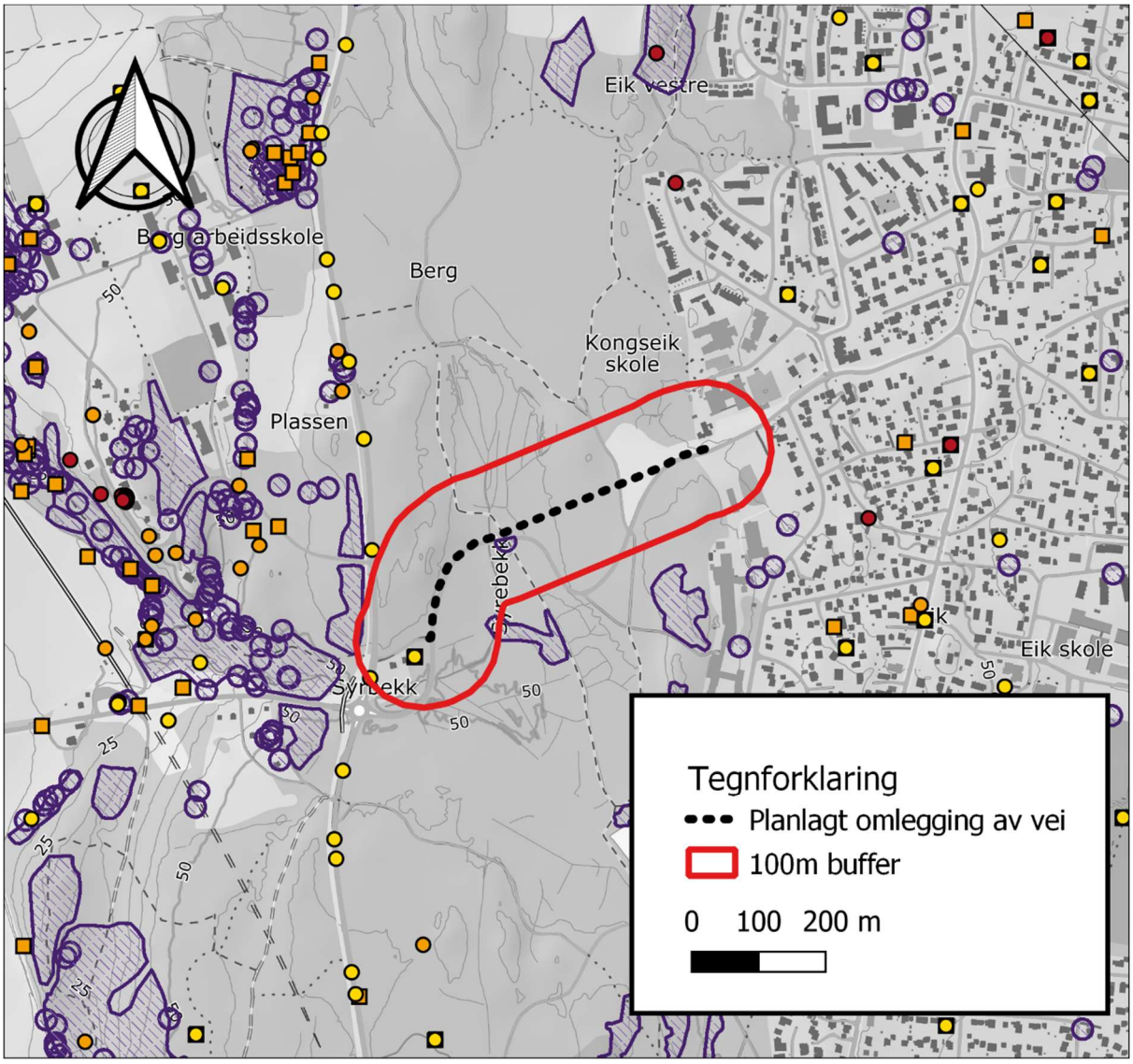

Figur 3. Tiltaksområdet, med inntegnet registrerte naturverdier i form av naturtyper (lilla skravur) og rødlistede arter (punkter).

1.3.2. Landskapsøkologisk funksjonsområde

Veistrekningen utgjør, i sin eksisterende form, en (av flere) barrierer i form av tverrveier i et skogsområde som ellers strekker seg mer eller mindre sammenhengende nord/sør fra Åsgårdstrand til Tønsberg (figur 4). De registrerte rødlisteartene er stort sett flyvende dyr (fugler og flaggermus), som i liten grad vil påvirkes av endringer av trasé. Men det er i tillegg også registret rødlistede, bakkelevende dyr i influensområdet eller det utvidede influensområdet: Vest i tiltaksområdet er det registrert funksjonsområde for piggsvin (NT). Denne registreringen er relativt gammel, men det er i artskart registrert en håndfull observasjoner av piggsvin i nærområdet i nyere tid (Artsdatabanken 2022). Det er også registrert flere amfibier, deriblant storsalamander (NT), i en dam mindre enn en kilometer sør for tiltaksområdet. Ut over dette er det registrert rådyr i nærområdet, og vi antar at disse jevnlig krysser Syrbekkveien.

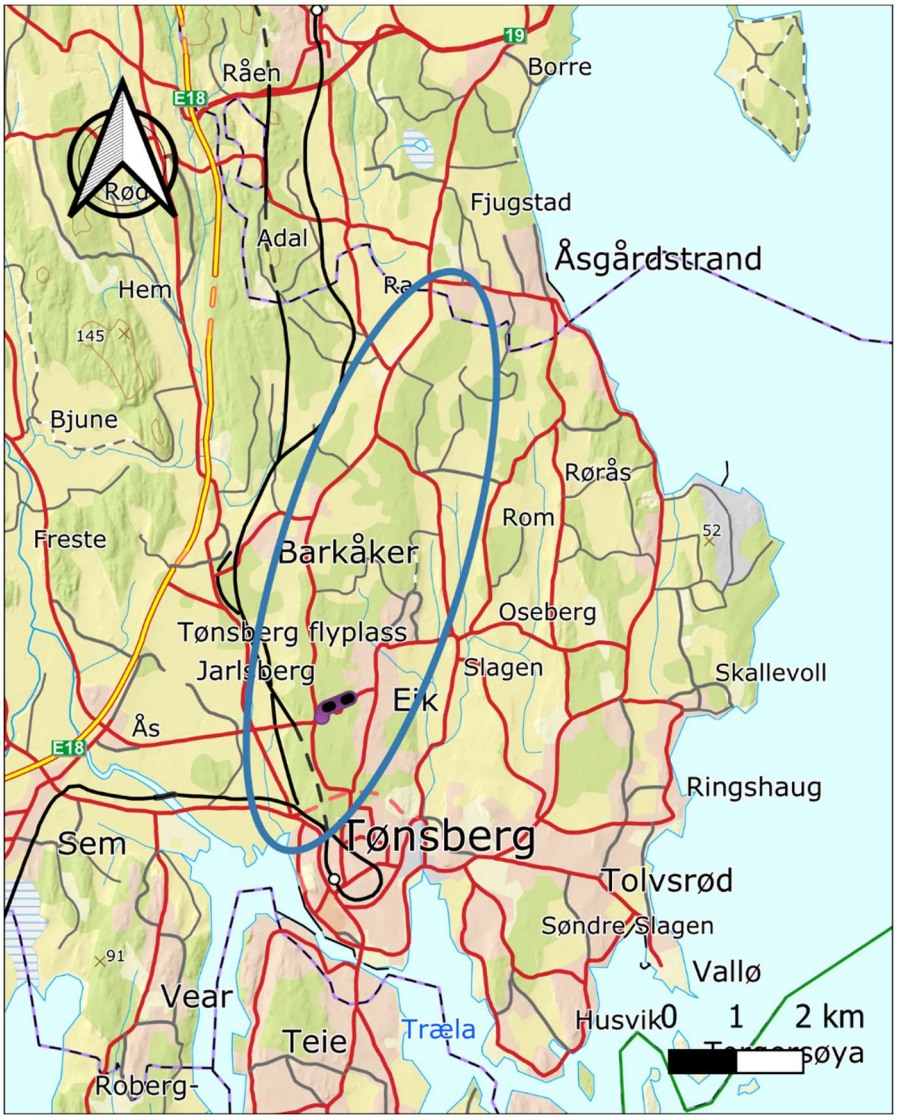

Figur 4. Skogsområdet som strekker seg fra Tønsberg til Åsgårdsstrand. Merk at dette deles av flere tverrveier, hvorav Syrbekkveien og Robekkveien er de største.

1.3.3. Befaring

Inntrykket fra befaring er i tråd med den som foreligger av eksisterende kunnskapsgrunnlag. Dersom en følger planlagt trasé fra Kongseik barnehage og vestover mot Hortensveien kommer en forbi følgende naturtyper: Først er det et åpent område med sterkt endret fastmark med løst jorddekke («skrotemark»). Området åpent grunnet tidligere gravearbeid. Flere arter er spredd mer eller mindre jevnt over hele dette området: kanadagullris (SE), fagerfredløs (SE), sibirkornell (HI), rødhyll (SE), hagelupin (SE) og vinterkarse (SE). I tillegg ble det observert et individ av storlind (HI) og en ubestemt spirea (figur 5). Mellom skolen og veien vokser det noen større trær, og særlig et større ospetre utpekte seg som et element som bør bevares. På sørsiden av veien finner en blant annet et større furutre, samt et større eiketre i en hage i ytterkant av influensområdet. Anslagsvis vil ikke disse påvirkes av arbeidet, men ved endring i planarbeidet bør disse hensyntas.

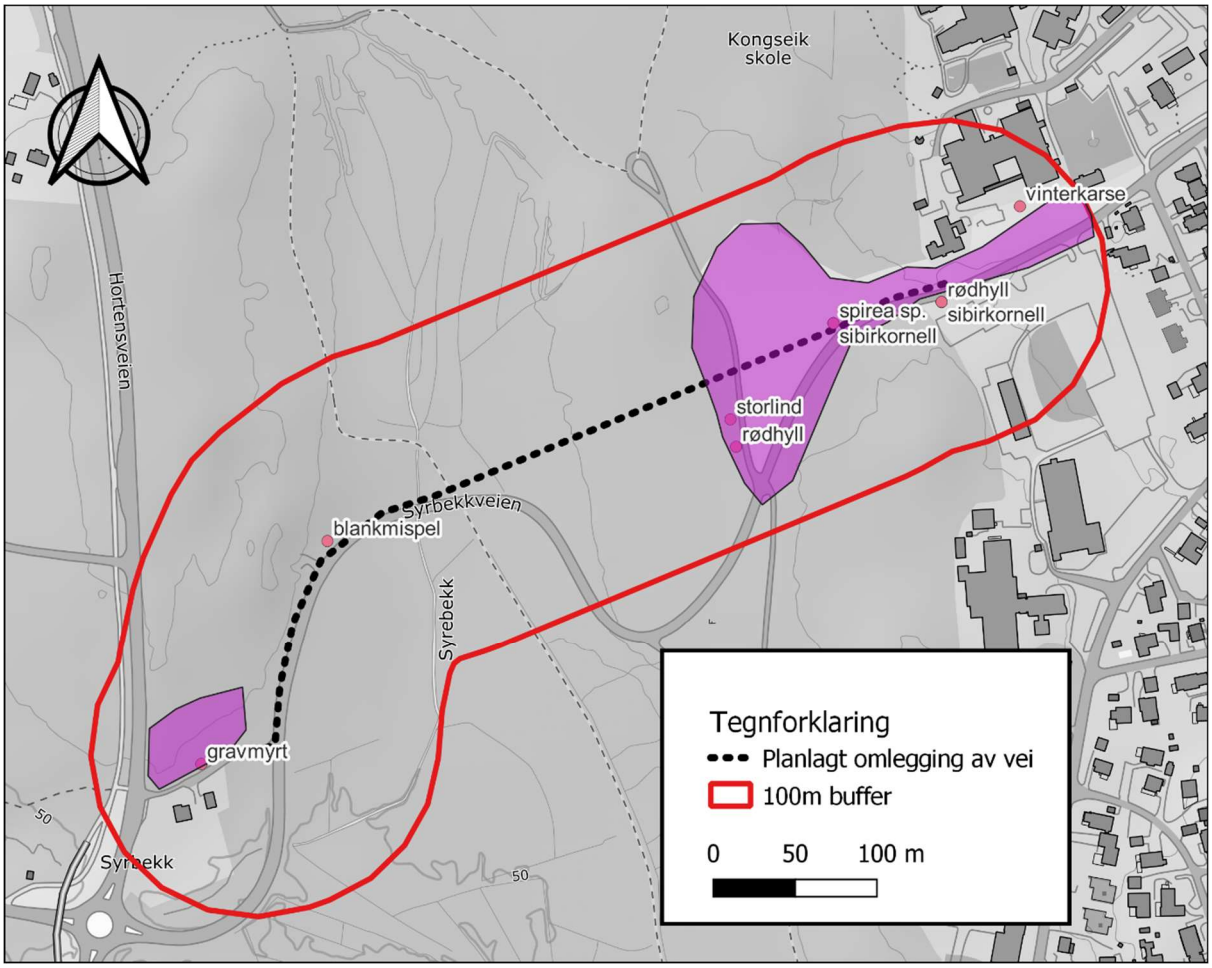

Figur 5. Fremmede arter registrert ved befaring. Arter er representert ved punkt og navn. Noen steder er flere arter registrert i samme punkt og ikke alle navn vises. Lilla polygoner viser områder med svært mye fremmedarter, der punktregistrering ikke er tilstrekkelig.

Videre går traséen gjennom en granskog i hogstklasse 3 (yngre produksjonsskog). Dette området ligger svært nær opp imot det en etter NiN kan kalle en treplantasje, og innehar ingen spesielle økologiske verdier. Der ny trasé er tenkt å komme inn på Syrbekkveien igjen står det tre større eiker. Disse ble ikke målt ved befaring, men den største av dem er tidligere tatt ut som «hul eik» etter Miljødirektoratets instruks (figur 6). De to andre eikene har anslagsvis ikke stor nok diameter til å formelt regnes som «hul eik».

Figur 6. De tre eiketrærne som står i veikanten der ny trasé er tenkt kobles på syrbekkveien igjen. Eiken til høyre er registrert som «hul eik», mens de to til venstre ikke er det.

Videre langs veikanten ble det ikke observert spesielle naturverdier. På nordsiden av gang- og sykkelsti mellom Syrbekkveien og Hortensveien ble det observert en omfattende populasjon av gravmyrt (SE, figur 7).

Figur 7. Felt med gravmyrt (SE) langs gangveien mot Hortensveien i sørvest.

1.4. Tilrådninger

1.4.1. Generelt

Traséen er planlagt slik at den mer eller mindre utelukkende er lagt gjennom sterkt menneskepåvirket natur som produksjonsskog og tidligere hogstflate/skrotemark. Så fremt naturtypen «hul eik» bevares vil ikke tiltaket medføre tap av viktige naturtyper eller rødlistede arter.

Når det gjelder de to andre eiketrærne anbefaler vi at alle tre trærne får stå, selv om kun ett av dem formelt oppfyller kriteriene for «hul eik». Alle tre er relativt store, og bidrar positivt til naturmangfoldet i området. Det samme gjelder det store trærne ved Kongseik barnehage, særlig det store ospetreet (figur 8). Ved en planendring som inkluderer de større trærne som står videre østover langs Syrbekkveien, må en tilrettelegge denne slik at flest mulig store trær bevares.

Figur 8. Større trær ved Kongseik barnehage. Særlig det store ospetreet (nr. 3 fra venstre) utpeker seg som et sentralt økologisk element, samt at dette står noe nærmere veien enn de andre.

1.4.2. Landskapsøkologisk sammenheng

En endring av veistrekningen vil kunne medføre endret påvirkningen på mobile arter. Vi anser det i dette tilfellet til å være tre faktorer som vil påvirke vilt, delvis med motstridende effekter:

- Utretting av veien vil gjøre strekningen mer oversiktlig, og dermed gi økt reaksjonstid ved eventuelle viltkryssinger. Noe som vil senke risiko for påkjørsler.
- Økt belysning vil også øke oversikten på strekningen, samt gjøre veien mindre attraktiv for vilt. Dette vil også senke risiko for påkjørsler.
- Utrettingen vil mest sannsynlig føre til at gjennomsnittshastigheten på stedet øker, og med det vil også risikoen for påkjørsler øke.

Den største mengden av viltpasseringer i område vil utvilsomt være passeringer av hjortevilt (rådyr), men vi antar at risikoen for påkjørsel av disse vil bli forminsket grunnet bedre sikt. Ut over hjortevilt er det gjort registreringer i området som tilsier at også en del småvilt kan komme til å bruke veien som krysningspunkt. Det er registrert både små- og storsalamander i en dam sør for Syrbekkveien (figur 9). Salamandere antas å kunne bevege seg opp imot 1 km for å finne seg en ny dam. Noen opportunistiske individer kan nok finne på å følge vannveiene og krysse over ved Syrebekken, men gitt at det er over 2 km til nærmeste dam (i underkant av 4 km til nærmeste dam med påvist salamander) anser vi sannsynligheten for kryssende salamandere som svært liten.

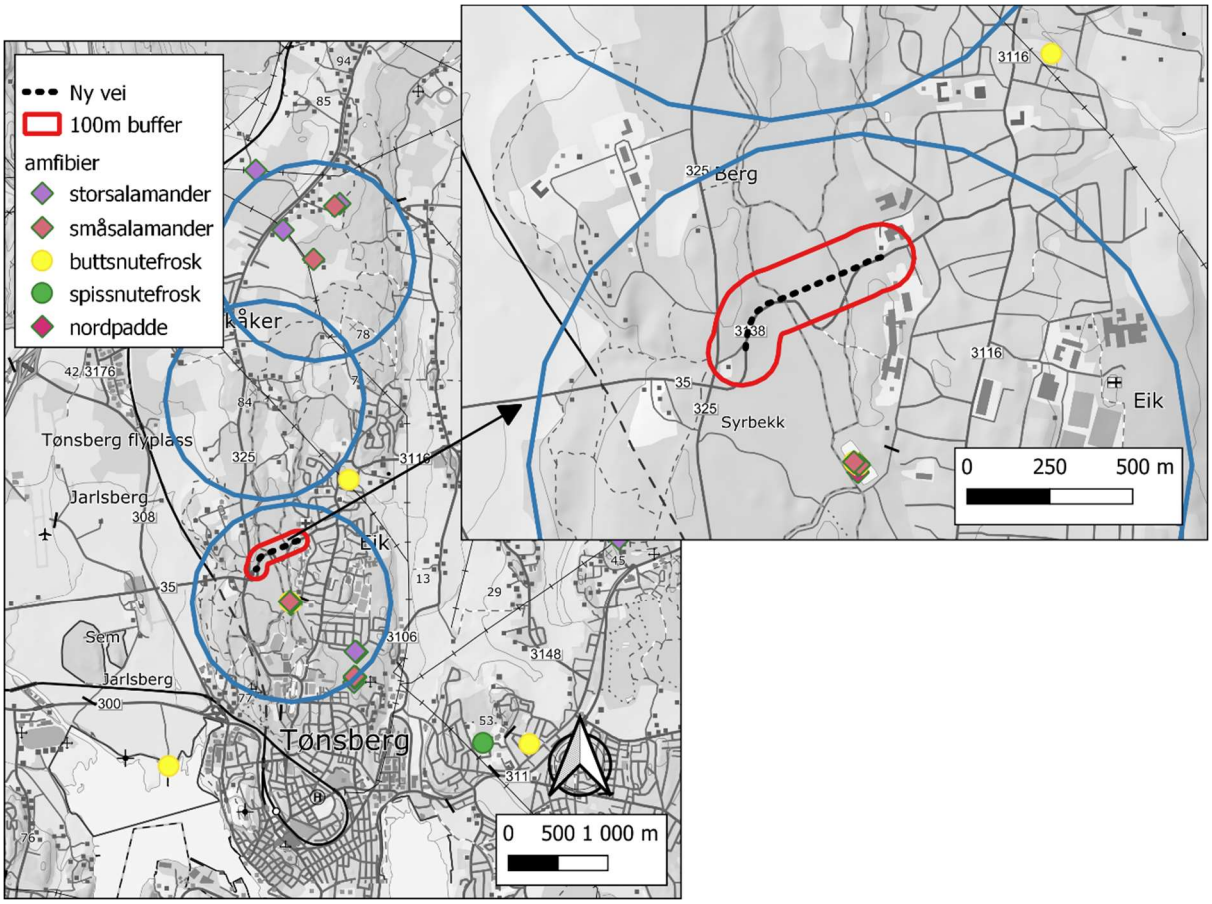

Figur 9. Registreringer av amfibier i nærområdet. Blå sirkler viser 1 km buffer rundt nærliggende dam-lokaliteter.

Deler av området er registrert som funksjonsområde for piggsvin, og det er gjort flere, uavhengige observasjoner av piggsvin i området, også i nyere tid (artskart 2022). Vi anser ikke at endret trasé vil endre påvirkningsgrad for piggsvin og annet småvilt i spesiell grad. Likevel bør det vurderes om det er rom i prosjektet for å kunne forbedre situasjonen for småvilt. Et effektivt tiltak her vil være å lage en eller flere enkle underganger for mindre vilt. Disse kan utformes som en liten kulvert (0,5 – 1,5 i diameter), gjerne plassert slik at en får substrat/vegetasjon i bunnen (figur 10). En må også påse at disse plasseres på en slik måte at de ikke risikerer å bli fylt opp med vann. Mer informasjon om tilrettelegging for vilt finnes i håndbok V134 (Statens vegvesen 2014).

Figur 10. Eksempel på kulverter beregnet for mindre vilt. Kilde: SVV håndbok V134.

1.4.3. Fremmedarter

I områdene med høy konsentrasjon av fremmedarter (Figur 5) må det legges en plan for fremmedarter. Buskformede fremmedarter som rødhyll (SE) og sibirkornell (HI) bekjempes best ved å grave opp hele planten, inkludert røttene. Dette er særlig viktig i de deler av anleggsområdet som blir liggende åpent etter endt arbeid. I områdene som dekkes med asfalt trenger en ikke utføre en omfattende bekjempning, da ingen av disse artene er i stand til å vokse opp gjennom asfalten. For ytterligere bekjempelsesråd av fremmede arter, viser vi til Blaalid m.fl. (2017) og Plantevernleksikonet (www.plantevernleksikonet.no).

Vi har nedenfor beskrevet en del tiltak mot fremmede arter som bør gjennomføres i anleggsperioden. Disse tiltakene er skrevet uten detaljerte beskrivelser av hvordan anleggsarbeidet evt. vil utføres. Vurderingene er følgelig generelle og gjelder for hele planområdet.

Behandling av plantemateriale og annen biomasse

- Alt plantemateriale fra lokaliteter med påviste fremmedarter må leveres for destruering på godkjent mottak.

Rengjøring av utstyr

Rengjøring av maskiner og utstyr som har vært i kontakt med løsmasser med fremmede arter (frø og plantedeler) er viktig for å unngå spredning til andre områder. Dette gjelder i praksis all masse i hele planområdet, gitt påviste spredte forekomster av vårpengeurt (PH), men også flere forekomster av andre og mer aggressive arter som f.eks. hagelupin og rødhyll. Tiltak kan omfatte:

- Spyling med vann. Høytrykkspyler kan benyttes. For håndholdt utstyr, fottøy o.l. kan vanndunk/bøtte med vann være tilstrekkelig. Spyling og avbørsting bør skje på duk, og jord/frø på duk samles inn og kastes i restavfall til brenning eller leveres på mottak.

- Dette må rengjøres: De deler av maskiner og utstyr som har berørt de infiserte massene (belter/hjul på maskiner, grabb på gravemaskin, lasteplan, spader, sko o.l).
- I større anleggsprosjekter kan det legges til rette for egen vaskeplass. Man må være obs på å unngå spredning av arter til og fra vaskeplass. Vaskevann må håndteres på en slik måte at en unngår at frø og plantedeler spres gjennom vann.

Deponering av løsmasser for gjenbruk

Oppgravde og deponerte masser som skal gjenbrukes må dekkes til for å unngå spiring av uønskede arter i massene, som igjen vil spre frø i områdene rundt. Dette gjøres ved å dekke til med fiberduk eller annen membran.

- Fiberduk legges i bunnen av gravegrop eller på bakken, for å hindre at frø og plantedeler føres med avrenningsvann og spres videre.
- Infiserte løsmasser legges oppå duken.
- Tett membran/duk legges oppå infisert masse.
- Deponiområdet avgrenses med gjerde til disse skal gjenbrukes.

Alt vekstsubstrat/løsmasser som blir liggende under harde flater trenger ikke behandles, siden fremmedarter i slik masse vil dø på sikt. Dette gjelder også eksisterende frøbank. Løsmasser fra planområdet kan også brukes under harde flater i andre prosjekter, forutsatt at transporten av massene skjer forskriftsmessig mellom lokalitetene.

Transport og deponering på mottak

Transport av løsmasser med fremmedarter representerer en risiko for at frø og plantedeler kan falle av lasset på vei til mottak-/deponeringsstedet.

- All transport må skje i tett container eller på godt tildekket lastebil/tilhenger.
- Det er viktig at all jord fjernes/vaskes av bil/tilhenger før det forlater mottaks-/deponeringssted. Container, bil og tilhenger må rengjøres grundig både før og etter levering.

1.5. Kilder

Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018. Hentet (15.06.2022) fra https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018

Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. Hentet (15.06.2022) fra https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021

Artsdatabanken. 2022. Artskart. Hentet (21.01.2022) fra https://artskart.artsdatabanken.no/

Blaalid, R., Often, A., Magnussen, K., Olsen, S. L., & Westergaard, K. B. 2017. Fremmede skadelige karplanter–Bekjempelsesmetodikk og spredningshindrende tiltak. NINA-rapport.

Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. Hentet (15.06.2022) fra https://kart.naturbase.no

Miljødirektoratet. 2022. Kartleggingsinstruks – kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2.

NIBIO. 2022. Plantevernleksikonet. Hentet (15.06.2022) fra https://www.plantevernleksikonet.no/

Statens vegvesen. 2014. Håndbok V134 – Veger og dyreliv. SVV håndbok.